

”נקודה טובה” – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 16 - שנת תשפ”ב גיליון ”בשלח” - יג’ שבט תשפ”ב, 15 לינואר 2021)

לע”נ אמו”ר ר’ יוסף-חיים ב”ר יעקב רוט ז”ל

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”בשלח” - ”שְׁתַּלְתֶּם נְגוּנִים”

ב-13 במאי 1940, נשא וינסטון צ'רצ'יל, ראש ממשלת בריטניה הטרי שנכנס לתפקידו אך לפני 3 ימים, את נאומו המכונן והנלהב **”דם יזע ודמעות”**, בפני הפרלמנט הבריטי.

הימים - ימים קשים, ימי מלחמת העולם השנייה. בריטניה נלחמה קשה בחזיתות רבות, אולם הצבא הגרמני היה בתנופת ניצחון אדירה וניצח גם את חיל המשלוח הבריטי בצרפת.

למרות הכל, הצליח צ'רצ'יל בנאומו, למשוך אחריו את לבו של העם הבריטי ולהפיח בו תקווה במלחמה מול מדינות הציר (גרמניה, איטליה, יפן ועוזריהם).

...ניצב בפנינו מבחן מהסוג הקשה ביותר. עומדים בפנינו חודשים רבים מאוד של מאבק ושל סבל. אתם שואלים, מהי מדיניותנו? אשיב לכם: מדיניותנו היא להילחם בים, ביבשה ובאוויר, בכל כוחנו ובכל העוצמה שהאל יכול להעניק לנו. לצאת לקרב נגד עריצות מפלצתית, שלא הייתה איומה ממנה ברשימות האפלות והאיומות של פשעי האנושות. זוהי מדיניותנו. אתם שואלים, מהי מטרתנו? אני יכול לענות במילה אחת: ניצחון; ניצחון בכל מחיר, ניצחון חרף כל האימה, ניצחון, לא משנה כמה ארוכה וקשה תהיה הדרך, שכן ללא ניצחון, אין הישרדות... **לא אוכל להציע אלא דם, עמל, דמעות וזע.**

ומכאן לפרשתנו, פרשת בשלח.

בני ישראל יצאו ממצרים לאחר שראו את עשרת מכות מצרים. ולפניהם ”מעטפת ניסית” של עמוד האש והענן.

והנה, לפתע, הם מוצאים את עצמם ”בפינה”, עם הפנים לים ומאחריהם, כל צבא מצרים.

באופן טבעי פונה העם לקב”ה בתפילה ובזעקה. אולם בנוסף, הם פונים גם למשה רבינו בטררוניה קשה: **”...המַבְלִי אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לְמוֹת בְּמִדְבָּר...”**! (שמות יד, יא). למה בכלל הוצאת אותנו ממצרים?! (בשולי הדברים נעיר, כי על פי חז”ל והמפרשים, הקבוצה המתלוננת היתה רק חלק מן העם והדבר רמוז יפה בלשון הפסוקים).

תשובתו של משה רבנו אל העם, היתה חדה וברורה: **”אַל תִּירְאוּ הַתִּיַצְבוּ וְרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת ה'... ה' יִלָּחֵם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְרַשׁוּן”** (שם, יג - יד).

מדוע חלק מבני ישראל **בעטו בישועה** (כלשון הרמב”ן) עד שאמרו: **”כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת מִצְרַיִם מִמֵּתְנוּ בְּמִדְבָּר”**?! (שם, יב).

מדוע כאשר צ'רצ'יל הבטיח לעמו ”דם, עמל, דמעות וזע”, הם הלכו אחריו ואילו כאשר משה רבנו מבטיח בשם הקב”ה בתחילת פרשתנו: **”וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם וְגֵאלְתִּי אֶתְכֶם בְּזֵרֹעַ נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים”** (שמות ו, ו), הבטחה שהיתה מגובה בפועל בעשרת המכות הניסיות, עם ישראל לא היה מוכן ללכת אחרי משה רבנו ובעט בישועה!?

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

התשובה ברורה. האימפריה הבריטית שלטה בשיאה בחמישית מאוכלוסיית העולם וברבע משטחו היבשתי של העולם כולו. ובמשך למעלה ממאה שנים היא היתה הכוח הגדול והעיקרי בעולם. האנגלים היו בעלי בטחון, שררה וגאווה. ואילו עם ישראל היוצא ממצרים, היה עם של עבדים שאימת אדוניהם עדיין עליהם, אף שכבר יצאו מן השיעבוד. ולמרות ההנהגה האלוקית הגלויה, הם עדיין המשיכו להתנהג כעדר של עבדים מפוחדים. כי הם נולדו כעבדים וגדלו עם מנטליות של פחד ושל משמעת וציות.

מדברינו עולה, כי השינויים הפיזיים בסביבתו של האדם, יכולים להיות מהירים. אולם שינויים מהותיים בנפשו של האדם, לוקחים זמן. מלאכת החינוך ועבודת הנפש, היא תהליך...

בעולמות הרוח, הנפש והמהות - הלימוד, החינוך, האימון, בניית בטחון אישי ומוטיבציה, לא קיימת מציאות "זבנג וגמרנו". יש צורך בתהליך ארוך של הטמעה ושינוי.

ואכן, הקב"ה לוקח את עם ישראל ל"סיבוב" ארוך במדבר, במטרה לבצע שם את מלאכת החינוך וההעצמה האישית, לפני הכניסה לארץ.

בהנגדה לכך, הבה נתבונן ביציאתו של יוסף מבית האסורים. הוא יוצא מן הכלא, ומיד הוא עומד בכבוד מול מלך מצרים. ותוך זמן קצר הוא הופך להיות משנה למלך מצרים ומתחיל לנהוג בשררה ובתבונה. למה אצל יוסף זה כן עבד?!

כי יוסף נולד וגדל כבן חורין והיתה לו תשתית אישיותית מוצקה. כל אלה סייעו בידו לשרוד את תקופת העבדות והכלא ולהפוך להיות מנהיג.

ומנין למשה רבנו שגדל במצרים היתה היכולת והבטחון העצמי להיות מנהיג?!

עצת ה' המופלאה גרמה לכך שמשה רבנו לא יגדל כעבד, אלא יגדל בבית פרעה כ"נסיד מצרים", שם יועצמו רוחו ובטחונו והוא יגדל כמנהיג.

ועדיין, היכולת להוביל את עם ישראל לגאולה תוך שהוא נדרש להתמודד ולהתעמת מול "אביו" - המלך שגידל אותו, היתה בהחלט אתגר עצום. אתגר שמשה רבנו עמד בו בהצלחה, "בעזרת ה' ", כפשוטו.

פרשת בשלח מלמד אותנו, את חשיבותו של ה"בישול האיטי" והארוך בתהליכי החינוך האימון וההכשרה בעולמות הרוח והנפש.

תהליך ארוך שבא לידי ביטוי בשירה המופלא של פניה ברגשטיין (1944). שיר המדמה את המחנך לחקלאי, הזורע רעיונות וניגונים בנפשו של תלמידו.

מי יודע מתי המזמורים השְׁכוּחִים ישובו ויתעוררו, יצמחו ויתנו פרי ראוי... זאת יאמר רק העתיד.

שְׁתַּלְתֶּם נְגוּנִים בִּי, אִמִּי וְאָבִי,

נְגוּנִים מְזַמְרִים שְׁכוּחִים.

גְּרַעֲיִנִים; גְּרַעֲיִנִים נְשָׂאִם לְבָבִי –

עֲתָה הֵם עוֹלִים וְצוֹמְחִים.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

עתה הם שולחים פארות בְּדָמִי,
שְׂרָשִׁיָהם בְּעוֹרְקֵי שְׁלוֹבִים,
נְגוּנֵיךְ, אָבִי, וְשִׁירֵיךְ אִמִּי,
בְּדַפְקֵי נְעוּרִים וְשָׁבִים...

והדברים חוברים ל-ט"ו בשבט, חג האילנות החל השבוע. חג המסמל את עמלו הארוך של החקלאי ואת הסבלנות הנדרשת ממנו, עד שהוא זוכה לראות פירות.

מברכת שבת שלמה

אשה רות

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**